

ANG BOY LOVE SERIES
 BILANG DISKURSO: ISANG
 KOMPARATIBONG ANALISIS
 NG *2GETHER THE SERIES*
 NG THAILAND AT *HELLO*
STRANGER NG PILIPINAS
 (BOY LOVE [BL] SERIES AS A DISCOURSE:
 A COMPARATIVE ANALYSIS OF *2GETHER*
THE SERIES OF THAILAND AND *HELLO*
STRANGER OF PHILIPPINES)

Marvin R. Reyes, Ph.D.

ABSTRAK

Napag-uusapan na ang tinatawag na *Boy Love (BL) Series* sa mundo ng digital entertainment o aliwang dihital sa Pilipinas pati na rin sa buong mundo. Nagsimula sa bansang Thailand ang ganitong serye na minsan ding tinatawag na Y series (yaoi) dulot na rin ng impluwensiya ng mangá ng mga Hapon at ng Korean Hallyu sa South Korea. Nang iere nito ang isa sa mga BL series nito na *2gether* ng GMMTV, kumalat ito na tila apoy sa larangan ng pandaigdigang pantelebisyon. Isa ang Pilipinas sa sumunod sa ganitong kalakaran. Marami nang naproduk ang Pilipinas na mga BL series at isa sa mga ito ang *Hello Stranger* ng Black Sheep. Tumutukoy ang pag-aaral na ito sa komparatibong analisis ng *2gether* at *Hello Stranger* upang mapagtibay ang pag-usbong ng BL at ang kabuluhan nito sa pagtanggap sa kasarian at sexual na oryentasyon sa lipunan. Babagtasin din dito ang posisyon ng BL sa industriya ng aliwan sa pamamagitan ng pagpapahayag ng dalawang lalaki, kapuwa may hitsura, kumikilos bilang mga tunay na lalaki na nahuhulog ang damdamin sa isa't isa upang

magmahalan. Anim na salik ang inilista upang maipaliwanag ang impluwensiya at impak ng mga BL series. Sa pamamagitan ng paghahambing, mabibigyan ng pakahulugan ang BL iba sa mga nakagawiang diskursong pambakla. Marami nang naisagawang pag-aaral tungkol sa mga usaping bakla subalit ang ipinagkaiba ng BL sa mga ito, nabuo ito sa perspektiba ng mga babae at para sa mga tagapagtangkilik na mga babae rin subalit nasasaklaw na rin nito ang lahat ng mga kasarian dahil sa taglay nitong impak at bagong perspektibo. Iba't ibang salik, pagkakatulad at pagkakaiba ang tatalakayin upang makita ang kinalalagyan ng BL bilang diskurso ng pagsusuri, kritisismo o interpretasyon. Maaaring maging paraan ang pag-aaral nito sa pagtanggap ng kultura ng kasarian, bakla man, o pagiging isang lalaki (sa usaping heterosexual o homosexual man) bilang isang bagong lapit.

Mga Susing Salita: *BL series, Homonormativity, Heteronormativity, LGBTQiA+, Bakla*

ABSTRACT

The genre referred to as the *Boy Love (BL) Series* is currently a hot topic of discussion in the Philippine digital world and in other countries as well. This genre, also referred to as *Y (yaoi) series*, emerged from Thailand owing to influences from Japanese mangá and the Korean Hallyu of South Korea. Following the broadcast of one of its main BL series, *2gether* in GMMTV last February 2020, BL spread like wildfire in the global television arena. The Philippines soon followed suit in the production of an array of BL series following this craze, including Black Sheep's *Hello Stranger*. This study focuses on the comparative analysis of the two BL series, *2gether* and *Hello Stranger*, to establish the emergence of BL and its current significance in gender and sexual orientation and appreciation in Philippine society. It will also situate BL within the entertainment industry as an alternative means of catharsis of two good-looking straight-acting men falling in love with each other. Six factors have been identified to explain the influence and impact of these BL series. The comparative analysis will also manifest the BL brand or trademark that distinguishes it from the more common and customary gay discourses. Various studies and critiques have been conducted on gay discourses, and what sets BL apart is that

while the genre was created and conceptualized from women's perspectives and intended to cater to female audiences, it ended up encompassing all genders due to the impact of its progressive perspective. Various factors, similarities and differences are discussed to locate BL series as a discourse for analysis, criticism, or interpretation. The study could serve as a bridge towards accepting gender, queer, or masculinity (heterosexually and homosexually speaking) culture as a new approach.

Keywords: *BL Series, Homonormativity, Heteronormativity, LGBTQiA+, Gay*

Isa sa malakas na bentaha sa *digital world* sa kasalukuyan ang tinatawag na *BL series* o *Boy Love Series* hindi lamang sa Pilipinas kung hindi sa ilang panig ng mundo. Interesante ang usapin pagdating sa paksang seksuwalidad at kasarian at mas lalo pang nakaagaw-pansin ang ganitong usapin simula nang maging bahagi ng aliwan ang mga pelikula o seryeng may temang Boy Love. Bagaman hindi na bago sa industriya ng telebisyon at pelikula ang usapin ng lalaki sa lalaki o bakla, nagkaroon ng bagong putathe ang aliwan dahil sa pagpasok ng mga temang ganito. Hindi na lang ito bahagi ng istorya bagkus ito na ang sentral na usapin sa kabuoan. Mula sa tipikal na ipinagbabawal na pag-ibig ng mayaman at mahirap, hinahanap na anak, away-pamilya na hinaluan ng politika, relihiyon, sakit at kung ano-ano pa, nabuhay at pinaigting ang kamalayan ng pagmamahalan sa LGBTQiA+. Napatunayan ito ng mga teleseryeng tulad ng *My Husband's Lover* (2013) ng GMA 7 at *Till I Met You* (2016) ng ABS-CBN.

Ganoon pa man, iba ang atake ng mga seryeng may temang *Lalaki at Lalaki* sa mga serye na ipinapalabas ngayon. Nahulmahan na ito ng termino na *BL*. Sa konteksto ng panonood ng mga Pilipino sa seryeng pantelebisyon, maaaring bago ang termino, luma na ang konsepto, subalit iba ang paraan ng pagsasagawa.

Pinagmulan ng mga BL Series

Nagsimula sa bansang Japan ang paggamit ng terminong BL. Buhat ito sa kanilang kulturang popular na mangá o *danmei* (na siyang tawag naman sa China) at may salin bilang *kagandahan* o *paghahangad sa kagandahan* (Uglycan 2020). Nagamit ang mga kuwentong erotikang ito ng nasabing bansa sa pagitan pa lang ng mga dekadang 1960-1970. *Yaoi* ang tawag sa mga ito na

tinatangkilik naman ng mga *fujoshi* o *napag-iiwanan* (*rotten girls*) (Tian 2020, 104). Noong mga panahong iyon, ipinanganak na ang ilang manunulat na babae pagkatapos ng giyera at nakakapagsulat na silá ng mga kuwento na may tema hinggil sa romantikong relasyon ng lalaki at babae.

Kalimitan, pangunahing karakter ang mga babae subalit dala na rin ng limitasyon sa karapatang pambabae sa lipunan noong mga panahong iyon, naisip ng mga manunulat na bumuo na lamang ng mga kuwento na lalaki at lalaki ang mga sentral na karakter. Silá ang mga mahalili sa pagpapahayag ng mga romantiko-erotikong ekspresyon.

Ang pag-ako bilang mga *tagapagtangkilik na napag-iiwanan* ay isang hakbang upang ipakita ang kanilang kultural na pagkakakilanlan at madalas niláng hindi pagsang-ayon sa hindi matibag na pang-unawa sa seksuwalidad at kasarian dulot ng *heteronormativity*. Bukod pa rito, dahil sa paglaganap ng kultura ng mga kabataan na bantog sa China, ang pagtingin ng mga *tagapagtangkilik na napag-iiwanan* bilang mga *napag-iiwanan* sa kulturang *napag-iiwanan* ay pursigidong tumanggap ng mga babaeng manonood upang magamit ng kanilang kapangyarihan. (Tian 2020, 105) (salin)

Naging malaganap ang pagbuo ng mga ganitong klaseng daloy ng kuwento at naisulat ang kauna-unahang mangá na tinatawag na *shōnen-ai* o ang pagmamahalan ng mga nagbibinata (Yukari 2020). Hindi lamang sa mangá nabubuo ang pagkonsepto sa mga BL series. Napapanood din ito sa mga maiiksing nobela, animé, mga video games, *fan art* at mga kathang-kuwento para sa fans (Zhao at Madill 2018, 436). Sa buong daloy ng pagsasalaysay nabubuo ang pagpapakahulugan nito bilang *pangkalahatang pagtukoy sa kagandahan, romansa at erotisismo na may kagyat na buhos ng pagkamaliw* (Uglycan 2020). Lumaganap ito hanggang dekada '80 hanggang sa marating na nito ang ilan pang bansa sa Asya. Hindi pa rin nawawala ang pagbuo ng mga ganitong tema ng kuwento sa kabila na may limitasyon pa rin pagdating sa usapin ng *homosexual*. Halimbawa na lamang sa bansang China, bawal ang mga *love scenes* ng lalaki sa lalaki sa kanilang mga dramang pantelebisyon. Mahigpit din sa South Korea na kulang pa sa mga batas hinggil sa diskriminasyon at seksuwal na representasyon.

Samantala, bumuo rin ng mga sulatin at kuwento ang mga grupo ng mga bakla at/o lalaki sa parehong tema at tinawag naman itong *Bara*.

“Rosas” ang ibig sabihin ng *Bara* sa Japan at matagal na itong salita ng pagyurak para sa Ingles na salitang “pansy” na direktang tumtukoy sa mga bakla. Muling inayos naman ng Japanese gay media ang salitang ito noong mga dekadang 1960-1970’s sa pamamagitan ng pelikulang *Funeral Parade of Roses (Bara no Soretsu)* na naging tanda ng mga pelikulang pambakla noong 1969 at higit pang sumikat ang salitang *Bara* dahil sa gay magazine na *Barazoku* (Rose Tribe) na nilikha ng isang lalaki na si Ito Bungaku noong 1971 (Peralta 2020). (salin)

Kung ihahambing sa Yaoi na mas romantiko at emosyonal, maliit lamang ang pagtanggap sa *Bara* na tinatalakay naman ang mga realidad sa tunay na buhay sa sitwasyon ng mga baklang lalaki partikular sa kanilang relasyon. Kung titingnan ang pinagmulan ng Yaoi, isang pagtakas ito sa malayang pagpapahayag noong Ikalawang Digmaang Pandaigdig kaya’t napalitan ang paggamit ng mga sentral na karakter mula sa mga babae patungo sa mga lalaki. Naging matagumpay ang naratibo ng Yaoi dahil bukod sa ekspresyon, nakakabuo ito ng pantasya sa daloy ng mga kuwentong romantiko na normal lamang ang relasyong lalaki at lalaki o lalaki at bakla o bakla sa bakla at isang pagtakas naman ito buhat sa mga nangyayari sa lipunan. Kung gayon, isang matatag at malinaw na pundasyon ang Yaoi ng mga BL series na napapanood na sa kasalukuyan.

Isang paraan ng pagpapalabas ng puwersa ng pagkatao at identidad ang pagpapalabas ng mga ganitong tema sa lente o pananaw ng iba’t ibang kasarian, oryentasyon at pagkatao. Nagmimistulang instrumento ang mga BL series upang makamit ng mga babaeng manunulat at mambabasa o manonood ang kanilang pantasya sa ugnayang romantiko o seksuwal ng mga lalaki.

Umiiral din sa mga slash practice ang pagbibigay kritisismo mula sa mga samahán ng mga bakla pati na rin sa mga fan mismo ang pantasya sa mga ugnayang romantiko ng lalaki sa lalaki. Isang *subgenre* ng *fan fiction* ang slash. Ang ibig sabihin ng slash ay paggigiit na may namamagitag erotika

at romansa sa mga pangunahing lalaking bida.
(Tian 2020, 106) (salin)

Ganoon din ang pagpapatibay pa ng mas higit na ugnayang romantiko sa mga kalalakihan dahil mas napaiigting pa ang kuwento sa likod ng sa tingin ng iba kakaiba at hindi normal. Ganoon pa man, sa dami ng mga nagawang BL series noon o ngayon, nakasulat man o pinapanood, nailalarawan nito ang ekspresyon na nakakubli man noon subalit naitatampok na ngayon na sinusuportahan ng mga kababaihan at maging ng mga itinuturing na *straight* na mga kalalakihan. May talab ang bawat kuwento at nabuo ang higit na pagkilala at pagtanggap sa sitwasyong pag-iibigan ng lalaki sa lalaki.

Kaya't sa puntong ito, masusuri ang dalawang makabago sa kasalukuyang henerasyon ng mga BL series, ang *2gether The Series* ng Thailand at *Hello Stranger* ng Pilipinas bilang mga subjek sa pamamagitan ng komparatibong analisis sa nilalaman at pagsasagawa nito na nagkakamalay na sa homo-erotikong relasyon ng mga lalaki. Titingnan din ang mga seryeng nabanggit alinsunod sa kaugnayan nito sa kontemporaneong panahon mula sa mga salik ng kultura, teknolohiya, at adbokasiya.

Ang Pag-usbong ng mga Bagong BL Series

Mas higit na nagkaroon ng kamalayan sa disenyo ng BL series ang mga Pilipino nang i-upload ng GMMTV, isang kompanyang pantelebisyon sa Thailand ang kanilang *2gether The Series* na kinatatampukan nina Vachirawit Chivaaree bilang Sarawat at Metawin Opas-iamkajorn bilang Tine noong Pebrero 21, 2020. Hindi na bago sa industriya ng telebisyon sa Thailand ang pagpapalabas ng mga BL series. Kasabay ng mainit na pagtanggap sa Hallyu ng South Korea noong 1990's, binuhay muli ng Thailand ang kanilang sariling BL series. Binase rin ang konseptuwalisasyon sa Flower Four (F4) kaya't mas higit pang nakilala ang pagsulong ng genre ng BL series nang ipalabas ang mga pelikulang *Love of Siam* (2007) at *My Bromance* (2010). Sa pamamagitan ng mga ito, mas nabago pa nang higit ang *media landscape* ng naturang bansa. Naging isang malaking bentaha sa merkado ang pagkakaroon ng mga pelikula o seryeng may temang Boy Love subalit higit na mas lumawak ang pagtangkilik dito sa pamamagitan ng seryeng *Love Sick: The Series* (2014) at tuluyan nang naging bahagi ng Kulturang Popular sa Thailand ang mga ganitong serye (Lim 2020).

Anumang kultura ang pag-usapan, bahagi na ng sistema nito ang pagtanggap o hindi sa pagiging bakla. Sa kabila ng pagiging konserbatibo pa rin ng bansang Thailand, may bahagi sa kulturalisasyon nito ang pagiging bukas pa rin sa homoseksuwalidad lalo na at malawak ang industriya ng kanilang bantog na *red light district* sa Patpong. Noong Hulyo 2020, naaprobahan ng Thai cabinet ang panukalang *single partnership* na pumapayag sa mga magkakarelayon sa parehong kasarian na mag-ampon ng mga bata na inaasahang maisasabatas ng Parliyamto (Yukari 2020). Sa popularisasyon ng mga BL series, napaigting pa ang ugnayang romantiko ng kalalakihan. Ayon sa isang Thai political scientist na si Poowin Bunyavejchewin (2018), maituturing nang isang *bagong normal* ang ugnayang lalaki sa lalaki sa nibel ng romantikong pagkakaulayaw na sa kaniyang pagtatáya ay nagsimula pa noong 2008. Nang simulan ang mga seryeng *SOTUS* (2016) at *Together with Me* (2017), napapansin na nagiging malaya na ang ugnayang lalaki sa lalaki at nagiging bukás na ang kamalayan ng mga Thai sa romantikong aspekto ng lalaki at lalaki dahil nakikita nang naghahawakan ng mga kamay ang mga ito sa publiko nang wala nang pag-aalinlangan pa (Watson and Kirk 2018). Mas lalo pang lumakas ang ganitong obserbasyon dulot ng pagpapalabas ng seryeng *Dark Blue Kiss* (2019) dahil sa pagtalakay sa mga temang pagtanggap sa mga anak na lalaki na nagkakagusto sa kapuwa lalaki (pansinin na ito ang ginamit na pagtawag at hindi anak na *bakla*), pagtanggap ng pamilya sa pagkakaroon ng ganoong klaseng anak na malimit na hindi natatalakay sa mga tahanan, at ang pagkabit pa rin sa isyu ng *harassment* sa ugnayang lalaki sa kapuwa lalaki. Dahil sa tagumpay ng paglalahad ng mga ganitong tema, mas naging komersiyal pa ang produksiyon ng Thailand ng BL series hanggang sa maitawid na sa aliwang Pilipino ang *2gether The Series* na malaon naging *Still 2gether*.

Batay sa streaming platform na GagaOOLala (2020), buo ang layunin ng mga BL series na targetin ang kamalayan ng mga tagapagtangkilik na makaminsan naikokonsidera pa rin bilang Yaoi.

Hindi na iba sa kulturang Pilipino ang pagkahalina sa mga banyagang panoorin na may iba't ibang tema. Nasimulan ito ng *Marimar* (Mexico noong 1994), *Meteor Garden* (Taiwan noong 2001), *Jewel in The Palace* (South Korea noong 2003), at *Lovers in Paris* (South Korea noong 2004). Iba't ibang putahe na ang dumaan sa panlasa ng mga Pilipinong manonood dahil maaaring mula sa kanilang nakasanayang tipikal na soap opera o teleserye, nabibighani silá ng istorya, teknikalidad/produksiyon at kultural na impak na nakikita nilá sa mga umusbong na seryeng ito. Subalit sa

pag-unlad ng teknolohiya sa panahong ngayon, malaking bagay muli ang pagtangkilik sa pagpasok ng mga seryeng buhat naman sa Thailand para sa telebisyonang Pilipino. Noong 2018, sumugal ang GMA 7 sa pagpapalabas ng isang Thai romantic comedy na *You're My Destiny* subalit hindi ito gaanong naging matagumpay. Nang dumating ang unang bahagi ng 2020, nabaling ang atensiyon ng mga manonood lalo na ang mga netizen sa pagkilala sa isang bagong seryeng BL sa Thailand, ang *2gether The Series*.

Buod ng *2gether The Series* at *Still 2gether*

Istorya ito ng dalawang estudyanteng sikát dahil sa kanilang hitsura sa kanilang unibersidad. Ang isa, *chickboy*, si Tine at ang isa naman, misteryoso ang pagkatao, si Sarawat. Dahil may nangungulit na isang bakla kay Tine, naisip niyang maghanap ng isang magpapanggap na boyfriend upang matigil na ang pangungulit nito. Noong una, hindi pumayag si Sarawat subalit nang lumaon, hindi lamang pagpayag ang nangyari. Iyon pala, lingid sa kaalaman ni Tine, nakita na siya ni Sarawat noong panahon na sila'y junior highschool pa lamang nang magkonsiyerto ang Scrubb, ang paboritong band ni Tine sa kanilang unibersidad. Mula noon, hinanap na ni Sarawat si Tine hanggang sa dumating ang pagkakataon na lumapit na nga ito sa kaniya para sa isang pabor. Noong una, asiwa pa si Tine sa pagpapahayag ng tunay na nararamdaman ni Sarawat sa kaniya subalit hindi na rin niya namamalayan na nahuhulog na rin pala ang kaniyang kalooban dito. Humantong sila sa *live-in* subalit hinamon ang kanilang halos perpektong relasyon nang makita ni Tine na tila magkasama at magkayakap sina Sarawat at ang kaniyang ex-girlfriend na si Pam. Dahil dito, bumagsak ang mundo ni Tine at nakipaghiwalay kay Sarawat. Subalit nang magkaroon ng isa pang konsiyerto sa kanilang campus na kumanta si Sarawat, muli itong nagpahayag ng damdamin kay Tine hanggang sa sagutin na niya muli ito at naging sila muli.

Sa *Still 2gether* naman, ipinakita lamang ang pamumuhay ng magkasintahan bilang magka-live-in partner subalit muli itong hinamon dahil sa pag-alis ni Sarawat ng mahigit dalawang linggo upang magsanay para sa kanilang konsiyerto. Labis na ikinalungkot ito ni Tine subalit inisip na lamang niya na para rin ito sa kaniyang minamahal na si Sarawat. Nang matapos ang konsiyerto, muling pinagsaluhan ng dalawa ang init ng pagmamahalan sa isa't isa.

Ang impluwensiya ng *2gether The Series* sa mga manonood na Pilipino

Napanood ang *2gether* sa Pilipinas sa pamamagitan ng *streaming application* na *iWant* at *cable channel* na Kapamilya Channel ng ABS-CBN. May iba't ibang sangkap kung paano masasabing matagumpay ang mga BL series. Isa rito ang pagluklok sa mga sentrong tauhan bilang mga *Cute Boys*, *Sexy Boys* o *Cool Boys* (Prassanam 2019, 64). Matibay ang suporta sa ganitong mga serye ng mga manonood at kung paano nito nabubuo ang kanilang pantasya pagdating sa romantikong aspekto na siyang pangunahing tema ng kuwento. Nabibigyan silá ng inspirasyon ng mga tauhang guwapo at naghahayag ito ng kilig kapag nagpapakita na ng kanilang nararamdaman ang bawat karakter. Wala rin namang pagkakaiba ang ganitong klase ng pagturing noong kasagsagan ng F4 ng *Meteor Garden*, sa bersiyon man ng Taiwan o South Korea (2018). Iyon nga lamang, *straight men* ang karakter ng mga ito na nahuhumaling sa mga simpleng babae. Tinitingnan nilá ang bentaha ng hitsura ng mga bida bilang malaking salik kung bakit nilá nasusundan ang mga ganitong serye. Iyon ang sumasagi sa kanilang kamalayan at nagbibigay-kulay sa imahinasyon nilá sa kanilang sariling pagpapakahulugan ng pag-iibigan. Sa kaso ng *2gether*, guwapo ang mga bidang lalaki na sina Tine at Sarawat, at ito marahil ang malaking salik kung bakit naging matagumpay ito dahil nabibigyan ng sapat na pantasya ang mga manonood na ang wagas na pagmamahalan hindi lamang sa mga magandang lalaki at babae kundi pati na rin sa sa mga lalaki at lalaki.

Ang paglitaw ng mga Pinoy BL series

Nang nagkaroon ng pagkakataon ang mga manonood na Pilipino na matunghayan ang mga BL series, naging malaking bentaha ang *2gether The Series* sa kabila na hindi ito naiere sa lokal na network ng telebisyon. Sa YouTube Channel lang ito ng GMMTV na-upload at pinanood subalit unti-unting nakakuha ng maraming views at naging trending sa Twitter. Subalit nabili naman ng ABS-CBN ang karapatang-sipi para maipalabas ang dalawang seasons nito at sabay na ipinapalabas ang *subtitled* at *dubbed* sa Filipino sa kanilang cable channel at streaming applications. Mula pa noong Mayo 2020, marami nang nagawang BL series tulad ng *Gameboys*, *Sakristan*, *My Day*, *My Extra Ordinary*, *In Between*, *Quanranthings*, *Oh Mando!*, *Ben X Jim*, *Amore*, *Gaya sa Pelikula*, *Lockdown Series* at ang seryeng susuriin sa pagtalakay na ito, ang *Hello Stranger*. May mga ginawa ring pelikula tulad ng *My Lockdown Romance (2020)* at *The Boy Foretold by the Stars (2020)* na gagawin na ring isang serye.

Marami pang nakalinya na lalabas sa iba't ibang digital platforms dala na rin na ito ang genre na tinatangkilik ngayon. Napili ang nasabing serye sapagkat ito ang isa sa may pinakamalawak na sakop simula nang iere ito noong Hunyo 2020 sa pamamagitan ng Black Sheep, isang subsidiary ng ABS-CBN Digital. Napanood ito sa pamamagitan ng YouTube, Facebook at iWant TFC. Ito rin ang itinuturing na may pinakamaraming views na umaabot sa 15 milyon, kombinasyon ng YouTube at Facebook. Sa unang dama sa *Hello Stranger*, direkta itong pagsunod ng genre dulot ng *2gether The Series*. May mga tinatawag ding *gay-themed movie* na direktang inilalahad hindi lamang ang romantikong aspekto ng relasyong lalaki sa lalaki kundi pati na rin ang sexual na kaugnayan ng mga ito. Ilan sa mga halimbawa nito ang mga sinaunang digital movie noong 2000's tulad ng *Ang Lalaki sa Parola* (2007), *Daybreak, Serbis*, at *Ang Lihim ni Antonio* (2008). Mapangahas ang mga nabanggit sapagkat naituturing ito bilang mga *indie movies* at higit pa sa temang ugnayang lalaki at/sa lalaki dahil sa mga masidhing eksplorasyong seksuwal nito. Samantala, mapangahas na ring maituturing ang *My Husband's Lover* na bagaman hindi gaanong katapang, iniba naman nito ang inaasahan ng mga manonood buhat sa mga estereotipikong banghay ng mga teleserye bukod pa sa katotohanan na una ang ganitong tema para sa isang *prime time television series*.

Buod ng Hello Stranger

Simple ang atake ng nasabing serye, tumakbo lamang ito ng 25 minuto sa 8 episodes. Istorya ito ng mga magkakaibigan na sina Kookai, Seph, at JunJun sa pangunguna ni Mico na isang scholar at may pagka-*nerd* ang datingan na naghahanda sa kanilang online project sa eskuwelahan. Subalit nag-iba ang kanilang plano nang biglang lumapit sa grupo nilang magkakaibigan/magkaklase si Xavier, isang varsity player. Siya ang ipinaris kay Mico ng kanilang propesor upang matulungan itong maiahon ang kaniyang nababagsak nang mga marka. Tinulungan naman siya ni Mico subalit naging paraan din ito upang mamuo ang kakaibang ugnayan ng dalawa. Naging malapit silá sa isa't isa at nag-uusap hindi lamang para sa school project kundi pati na rin sa iba pang mga bagay lalo na ang pagiging konsern at sweet nilá sa isa't isa. May girlfriend si Xavier, si Crystal, subalit unti-unting nagkakalamat na ang kanilang relasyon kasabay ng pagkakahulog ng kaniyang damdamin kay Mico at si Mico sa kaniya. Umaasa si Mico na susuklian din ni Xavier ang kaniyang nararamdaman kaya humantong na rin ito sa pag-amin niya sa kaniyang mga kaibigan na hindi siya *straight* na lalaki kahit gustong-gusto siya ni Kookai.

Nakikiramdaman silá sa isa't isa hanggang sa magdesisyon si Xavier na putulin na ang kanilang relasyon ni Crystal. Dahil dito, nagkasundo siláng magkita na nang tuluyan sa tulong ng kaibigan ni Mico na si JunJun. Nang magkita, nagkaaminan at doon binuksan ang kanilang tunay na nararamdaman sa isa't isa. Naging silá sa kabila ng pag-aalinglangan. Pagkaraan lamang ng ilang buwan, nito lamang Pebrero 2021, nagdesisyon ang prodyuser ng serye na i-extend ito bilang isang pelikula.

Komparatibong Analisis ng *2gether* at *Hello Stranger*

Sa laki ng bentaha na nagagawa ng mga BL series sa industriya ng aliwan sa kasalukuyan, unti-unting namumulat ang mga manonood sa mundo at sikolohiya ng mga temang lalaki at/sa lalaki. Sa pagtunghay sa mga subjek na serye, lumalabas ang ilang sitwasyon at salik na nakapaloob sa dalawang ito:

	2gether The Series	Hello Stranger
1. School-based ang setup	Nasa campus	Online (nasa konteksto ng pandemya)
2. Katauhan ng mga Karakter	Straight na lalaki ang pakilala sa bawat sentral na karakter. Si Tine, chickboy. Si Sarawat, campus crush subalit introvert.	Straight na lalaki ang pakilala kay Xavier dahil isa siyang varsity basketball player (estereotipiko). Sa una, hindi pinag-uusapan ang katauhan ni Mico at straight na lalaki pa ang pagkakaalam sa kaniya ng ibang tauhan (umamin sa kaniya ang kaibigan niyang babae na gusto siya) subalit sa huli nahulog na rin siya kay Xavier.
3. Konsepto ng pag-tanggap sa pagkatao at relasyon	Hindi isyu ang relasyong lalaki sa lalaki nina Tine at Sarawat. Kahanay lamang nito ang pakikipagrelasyon ng isang lalaki sa isang babae.	Bagama't noong una, itinatago ni Mico ang kanyang pagkatao. Nang ihayag niya ito, maluwag itong tinanggap ng kanyang mga kaibigan at wala man lang kuwestiyon o pagkagulat.
4. Role-playing	Si Sarawat ang may gusto mula pa sa umpisa kay Tine na napakaraming girlfriend ang pagpakilala. Subalit nang magkarelasyon na sila, maihahambing ang konsepto ng pag-aalaga ni Sarawat kay Tine sa pag-aalaga ng isang lalaki sa babae. Siya ang sumusuyo lalo na sa mga eksenang nagli-live-in na sila.	Malinaw ang ugnayan kina Xavier at Mico. Si Mico ang may personalidad na malambot at mahina at si Xavier ang dominante sa pagpapakilala sa kaniya bilang isang varsity player.

<p>5. Instrumento ang teknolohiya sa pakiki-pagrelasyon</p>	<p>Maigting ang paggamit ng mga social media bilang pangunahing ugnayan ng posisyon ng mga karakter sa pagpapakilala sa kanilang pagkatao o nararamdaman. Halimbawa na ang Instagram.</p>	<p>Sa Group/Video Chat nabuhay ang daloy ng pag-uusap ng mga karakter. Sa online chat din nagsimula ang pagkakahulog ng damdamin nina Xavier at Mico. Natuldukan lamang ang online setup nang personal na magkita nang personal ang dalawa sa dulo ng serye.</p>
<p>6. Ugnayan</p>	<p>Musika ang naging daan o tulay sa pag-iibigang Tine at Sarawat.</p>	<p>Panulaan ang naging dahilan sa pagkakahulog ng damdamin nina Xavier at Mico.</p>

School-based ang Setup

Sa unang paghahambing, hindi na ganong kahirap unawain kung bakit may komon na school setup sa dalawang nabanggit na BL series. Hindi na bago ang pananaw ng mga GenZ sa kasalukuyan sa oryentasyong seksuwal. Siláng mga nag-aaral ang may pinakamalikot na imahinasyon at pagtanggap sa ibang seksuwalidad maliban pa sa nakagisnan. Isa sa mga katangian ng mga GenZ ang pagiging mapaglaro hindi lamang sa mundong kanilang ginagalawan kundi pati na rin sa kanilang pagkatao. Nagiging mapusok silá at mapamaraan. Hindi isyu ang seksuwalidad o ang pagtanggap o kaalaman sa seksuwalidad. Mas maluwag ang kanilang pananaw sa ibang kasarian.

Ayon sa ulat ng isang ahensiya tungkol sa mga pagtetrend sa social media, ang J. Walter Thompson Innovation Group, 48% lamang ng mga GenZs and umaaming heterosexual sila kung ihahambing sa sa 65% ng mga Millenials na nása edad na 24-31. Sa pagitan ng 0-6 kung saan ang 0 ang maituturing na “ganap na *straight*” at 6 ang maituturing na ganap na “homosexual”, higit sa 1/3 ng mga sumagot ang namili sa pagitan ng mga bilang na 1-5 na ang ibig sabihin, maituturing sa ibang banda silá bilang mga bisexual. (Tsjeng 2016) (salin)

Maaaring malaking impluwensiya ang kasalukuyang *generation setup* sa pagtanggap sa katauhan ng isang tao. Sa pag-unlad ng panahon, nagiging mas maluwag at katanggap-tanggap taliwas sa nakasanayan. Sa mga GenZ, ang eskuwelahan ang alternatibong mundo at dito nahuhulma hindi lamang ang kaalaman kundi ang kamulatan sa pagkatao. Sa isa pang pag-aaral isinasaad ang ganito:

Sa panahong nagbabago ang mga Generation Z, may mga patuloy na pagbabago rin sa lipunan na maluwag nang tinatanggap ang iba't ibang mga gawi at identidad. Isa sa mga salik na higit na nagbago ay ang tumataas na bilang ng pagtanggap ng mga magkakarelasyon sa parehong kasarian lalo na sa mga bansa sa Silangan. (Duffy *et al.* 2018) (salin)

At dahil patunay nga na mga nag-aaral ang karamihan sa mga GenZ, nagiging kanilang mundo kung hindi man, alternatibo ang eskuwelahan upang higit pa niláng makilala ang kanilang pagkatao. Ito ang lumabas sa kuwento nina Sarawat at Tine. Ang mga *school activities* ang naging daan upang magkakakilanlan silá. Bagama't sa una, hindi ito batid ni Tine, naniniwala silá na ang pagkakataon na ang gumawa ng paraan upang magkrus muli ang kanilang landas. Malaya ang paggamit sa mga tagpuan sa *school campus* lalo na ang pagiging aktibo sa mga *student organizations*. Hindi na kailangang patunayan pa subalit bukod sa pag-aaral at makakuha ng diploma, ang *co-curricular* at *extra-curricular activities* ang nagiging daan upang mas makilala pa ng mga estudyanteng GenZ ang kani-kanilang mga sarili. Sa sitwasyon naman nina Xavier at Mico, kung hindi pa dahil sa lockdown, hindi magkakaroon ng mas maigting pang ugnayan ang grupo nina Mico (Young Padawans kung tawagin) at ang pagpasok ni Xavier sa kanilang mundo hindi bilang isang nakabibiglang pangyayari kung hindi isang pangkaraniwan lamang dahil masasabing isang katangian din ng mga GenZ ang akomodasyon sa kanilang espasyo.

Ilan pa sa mga BL series na na may school setup bukod sa mga nauna nang *SOTUS* (2016) ang *The Shipper* (2019), *Dark Blue Kiss* (2019), *Come To Me* (2019), at *Theory of Love* (2019). 2021 nang maglabas ang Thailand ng isang non-campus based BL sa pamamagitan ng *A Tale of Thousand Stars*. Sa kaso naman ng Pilipinas, bukod sa *Hello Stranger*, naririyang ang pelikulang *The Boy Foretold by the Stars* (2020) na gagawin nang serye sa 2021, *Oh, Mando* (2020), *My Extraordinary* (2020), at iba pa. Pero nauna na rito ang isang pelikula noong 2016 ang *2 Cool 2 be 4gotten*.

Katauhan ng mga Karakter, Konsepto ng Pagtanggap sa Pagkatao at Relasyon at Role-playing

Sa ikalawa, ikatlo, at ikaapat na paghahambing, may

estereotipikong pagpapakilala na sa mga tauhan ng mga bakla sa mga seryeng pantelebisyon o pelikula. Inilalarawan silá bilang mga maharot o parlorista (*faggot*), kinukutya ng magulang o ng lipunan, kaibigan ng bida o tampulan ng komedyá. Sa Pilipinas, isa ang pagkabakla sa mga elemento ng komedyá o pagpapatawa sa entertainment. Ilan sa mga elemento pang ito ang katangahan (*ignorance*), kabalintunaan (*ironic situation*), at pisikal na anyo (*body and face shaming*). Makikita ang mga elementong ito sa mga *toilet humor/slapstick comedy* ng mas maraming pelikula o serye sa Pilipinas. Sa pagpasok ng mga BL series, unti-unti nang nabibigyan ng ibang bihis ang paggamit sa pagkatao nito sa mga karakter. Marahil, impluwensiya na rin ng kapangyarihan ng LGBTQiA+. Dahil sa udyok nito, nagiging matapang ang mga manlilikha ng mga BL series at ang palagiang exposure ng mga palabas o serye nito sa lahat ng anyo ng aliwan o media. Nagkakaroon ng kaganapang pagtanggap, kung hindi man, pangkaraniwang tanawin na lamang ng mga pagiging homoseksuwal. Dito pumapasok ang tinatawag na *Cultivation Theory*.

Sinusuri ng *Cultivation Theory* ang mga epekto ng isang pangmatagalang pagbababad sa telebisyon. Ang katotohanan sa mga representasyong homoseksuwal, ang pagiging homoseksuwal sa positibo o negatibong pamamaraan sa telebisyon ay nakakapagpanibago sa kaisipan ng mga manonood na isa itong normal, kakaiba, may dulot na problema o wala, madalas o hindi na tanggap sa nilalaman. (Gonta, *et al.* 2017, 24) (salin)

Dahil sa talamak na paggamit na ng tema ng BL na pagbibigay-fokus sa mga lalaki na umiibig sa kapuwa lalaki, nagdudulot ito ng normal na pagsagap na maaari pa lang mangyari ang ganoon bilang representasyon ng isang realidad kahit nakakubli ito sa pamamagitan ng isang palabas lamang. Nagiging adbokasiya na rin ang mga palatuntunang ito upang ihatid ang mensahe na hindi lamang ng kultura ng pagtanggap kundi sa kultura na rin ng pagyakap sa kung ano pa ang tinatawag na likás. Sa lawak ng impluwensiya ng media at social media na gumagamit ng mga temang BL, unti-unti nang lumuluwag ang pagtahak sa pagpapatatag ng mga seryeng ganito ang tema.

Iminumungkahi ng *Cultivation Theory* na ang panonood ng telebisyon ay nakakapang-impluwensiya sa mga pag-uugali o paniniwala ng

mga manonood sa pamamagitan ng pagpapaniwala sa mundo ayon sa ipinapalabas ng media na napapanood ng higit na nakakarami bilang totoong repleksiyon ng realidad. Iminumungkahi ang palagiang panonood nito upang makalikha ng mga pinagsamang pananaw at mga inaasahan hinggil sa tunay na pangyayari sa lipunan maliban na lamang sa mga hindi pumapansin dito. (Fisher, *et al.* 2007, 3) (salin)

Nangyari na ito sa *2gether*. Dito makikita na kung paano mistulang isang normal na hain na lang ang ugnayan ng dalawang lalaki na malaon nagiging magkarelasyon na.

Bakit sikat na sikat ito ngayon nang ganon na lamang? Ang seryeng *2gether* at iba pang BL series ay nagpapakita sa mga bakla kung ano ang wala sila noong panahon na nag-aaral sila; mga kaibigang lalaki at bakla nang ganoon na lamang ang suporta sa kanila. Ito, at ang mga nakapalibot dito na tinitingnan ang mga gawaing homoseksuwal bilang kakaiba o sa isang Katolikong bansa tulad ng Pilipinas bilang isang kasalanan. Ipinapakita ng serye na ang homoseksuwalidad ay normal lamang tulad ng paghinga at masarap ang mabuhay kung gagawa ka ng kakaiba. At itong seryeng ito na ang mga baklang tauhan ay hindi kailangang mamatay o maghirap dulot ng trahedyang. (Remoto 2020) (salin)

Dahil sa ganitong mga indikasyon, maiintindihan na kung gayon kung bakit ganoon na lamang inilarawan ang mga tauhan na kumikilos na parang lalaki at babae lamang na nagmamahalan. Mapapansin na sa una, tila isang pagkukunwari lamang ang paghahanap ni Tine ng isang *boyfriend* subalit lumaon, hindi niya alam na siya pala ang hinahanap ni Sarawat nang magkita silá sa unang pagkakataon sa isang school concert noong high school pa lamang silá. Sa estereotipikong paniniwala, si Sarawat ang matatawag na *bakla* dahil siya pala ang may pagnanasa kay Tine. Sa unang bahagi ng serye, iba't ibang babae ang idine-*date* ni Tine. Subalit nag-iba ang pagpapakilala sa bawat tauhan nang mag-*live in* na silá. Si Tine ang may pag-ako na inaalagaan (na karaniwang papel ng mga babae) at si Sarawat ang dominanteng nag-aalaga (na karaniwang papel ng mga lalaki). Maaari ring tingnan ito sa aspekto na kaya nagkaroon ng ganoong estilo sapagkat si Sarawat

naman talaga ang unang may gusto kay Tine kaya't nang nabigyan siya ng pagkakataon, ibinuhos na niya ang lahat para rito. Sa usapin naman ng *role-playing*, masasabing si Tine ang nása papel ng isang babae sa kabila ng unang pagpapakilala sa kaniya bilang isang babaero. Lubos ang pag-aalaga ni Sarawat sa kaniya dahil siya ang unang nakapansin kay Tine. Sa ganitong presentasyon lumalabas na natatalakay ng BL ang ugnayang ng mga lalaki sa/at lalaki nang may kalayaan.

Sa pangkalahatan, tintingnan ang relasyon ng mga bakla at ng mga heteroseksuwal bilang magkapareho lamang ng nararating pagdating sa usapin ng masidhing pakikipagrelasyon. Karagdagan pa, higit na mas nagkakaroon ng kaligayahan sa pakikipagrelasyon, ayon sa mga nakalap na ebidensiya, ang mga relasyong malaya sa isa't isa o *egalitarian* kaysa sa mga may papel sa relasyon na kinabibilangan. (Merecek, *et al.* 1982, 48) (salin)

Isang lalaki na gusto rin ang kapuwa lalaki ang konsepto ng pananaw ng relasyon sa mga BL series. Ganon pa man, makikita pa rin ang posisyon na kinabibilangan ng bawat tauhan at kanilang papel sa kanilang relasyon. Sa konteksto ng *2gether*, nagkataon lamang na malakas ang pagpapakilala sa katauhan ni Sarawat subalit si Tine na isang babaero ang siyang kaniyang inaalagaan. Sa usapin naman ng *Hello Stranger*, bagaman matatag ang pagpapakilala kay Xavier bilang estereotipikong lalaki dahil isa siyang varsity player, hindi maipagkakaila na nahulog pa rin ang kaniyang damdamin kay Mico. At si Mico, hinintay pa niya na mahulog siya sa kaniyang nararamdaman kay Xavier bago niya ihayag nang buo ang kaniyang pagkatao lalo na sa kaniyang mga kaibigan. Lyon nga lamang, kung mapapansin, walang halong pagkagulat o pagkuwestiyon man lang ang naging reaksiyon ng mga kaibigan nito sa kaniyang pag-amin. Hindi naging parusa para sa kaniya ang pag-amin. Sa katunayan, gusto pa nga siya ng isa niyang kaibigang babae na si Kookai. Kabaligtaran ito sa mga nakasanayang mga serye dahil isang malaking isyu ang pagtanggap at pag-amin ng isang bakla sa kaniyang pagkatao. Dito ngayon makikita na hindi ganoon sa mga GenZ. Paglalarawan ito kung anong uri ng pagkatao ang mayroon silá.

Lumalabas ang usapin dito ng *Homonormativity* o ang pagtingin sa argumentong mahalintulad ng mga homoseksuwal ang kanilang estado sa estado ng mga heteroseksuwal. May tatag na ng loob ang mga homoseksuwal na angkinin ang kanilang posisyon sa lipunan at mabigyan ng puwang o espasyo sa makitid na mundo na ginagalawan ng mga heteroseksuwal.

Nagbibigay ng isang kapaki-pakinabang na paraan upang mapuna ang nakasanayang heteronormativity ang homonormativity. Sa umpisa, iba-iba talaga ang pakahulugan sa mga pagkakaiba-iba ng homonormativity. Ganon pa man, nagbibigay pa rin ang homonormativity ng puwang upang punahin ang heteronormativity sa mundong ating ginagalawan. (Bolen 2016, 543) (salin)

Ganoon ang perspektiba ng mga BL series. Wala nang isyu sa paghagilap o pagpapahirap sa pagtanggap. Sa halip, iyong koneksiyon na lamang kung paano mapag-iisa ang kanilang mga nararamdaman. Tapos na ang isyu kung suliranin pa ba ito sa lipunan o hindi. Hindi na external ang pinag-uusapan. Mas hayag ito sa *2gether* na talagang mararamdaman na wala kahit na anumang pag-aalinlangan ang nararamdaman sa paligid ng mga sentral na karakter. Mula sa pamilya, kaibigan, kaklase o sa mga ordinaryong taong kanilang nakakasalamuha. Sa katunayan, sa seryeng nabanggit, makikita na hindi lamang sina Sarawat at Tine ang may relasyon, ganoon din ang kani-kanilang mga kapatid at kaibigan. Walang patlang at iisa ang linyang itinatahak. Doon marahil sinasabi na panalo nga ang pagmamahalan.

Malakas ang loob ng grupo ng mga bakla at tomboy na pinagkaitan sa pagpahayag ng kanilang karapatang seksuwal gaya ng mga heteroseksuwal maliban sa lamang sa kanilang pagkaulayaw sa kapuwa nila nagugustuhan o sa kanilang karelasyon. Nais ipaglaban ng mga grupong ito ang kanilang mga nais gawin, nakasanayan, pananatili sa isang kinakasama lamang, kasal, pamumuhay sa isang bubong at pagkakaroon ng anak. (Robinson 2016, 1) (salin)

Instrumento ang Teknolohiya sa Pakikipagrelasyon

Sa ikalimang paghahambing, lubos na masasabi kung paano nagamit ang teknolohiya sa teknikal na aspekto at daloy ng kuwento. Dahil na rin sa kasalukuyang sitwasyon, nagmistulang migrasyon mula sa nakasanayang mga teleserye ang paglipat sa *digital viewing* partikular na sa *YouTube* at sa iba pang *streaming applications*. Nagiging di-hital man subalit naroroon pa rin ang sinaunang nakasanayan ng pagsubaybay o paghihintay ng susunod na mga kabanata o pangyayari tulad ng sa komiks noon. Hindi titigil hangga't hindi nararating ang wakas. Kung sa mga nakasanayang teleserye na inaabot ng taon bago umabot sa kongklusyon, sa sitwasyon ng *digital viewing*, hindi alintana ang *one time payment* o puyatan matapos lamang ang mga *canned* na BL series. Kung gayon, ang kaparaanan lamang ang nagbago at hindi ang pagsuporta at pamamaraan sa panonood dito.

Sa kuwento ng *2gether*, mapapansin, sa unang season, naging simple lamang ang naging komplikasyon. May elemento pa rin ng selosan kung saan dumating sa buhay nina Tine at Sarawat ang *higschool friend* ng huli na si Pear. Nagkaroon ng hindi pagkakaunawaan, nagkahiwalayan subalit nagkaayos at nagkabalikan. Sa ikalawang season, walang matinding suliranin, pinahaba lamang ang pagpapakita ng tamis ng pagmamahalan ng dalawang lalaking nag-iibigan. Sa katunayan, simple lamang ang naging problema nilá, nagkahiwalay silá ng halos dalawang linggo upang magsanay si Sarawat ng kanilang tutugtugin sa isang *music fest* sa malayong lugar. Lyon lamang at na-*miss* na nilá ang isa't isa. Ganon lamang. Nagkaroon din ng mahabang *exposure* ang mga karakter na may karelasyon ding iba. Napagtibay nito kung paano pinanindigan ng *2gether* ang pagiging BL nito.

Sa panig naman ng *Hello Stranger*, nasa konteksto ang produksiyon sa *new normal* dahil sa pandemya. Kinuha lamang ang eksena sa kani-kanilang mga bahay at ginamitan ng mahika ng editing at nabuo na ang 8 episodes. Sa pag-ere naman, kung sa pamamagitan ng GMMTV ng Thailand napapanood ang *2gether*, sa pamamagitan naman ng pag-upload nito sa YouTube ang *Hello Stranger*. Kinonteksto talaga ang serye una bilang pagsunod sa genre ng *2gether* at pangalawa bilang sagot sa pagkabagot dulot ng pandemya.

Sa usapin ng daloy ng istorya, mas tumindi pa ang pagpupursigi ni Tine kay Sarawat na magpanggap na kaniyang

boyfriend dahil sa pagkakaroon nito ng fan page na maraming babaeng *followers*. Mistulang isa siyang artista na sinusundan ang bawat kilos, binabantayan ang mga galaw kahit personalan na. Dahil dito, mas lalong tumindi ang kaniyang kagustuhan na makuha ang loob ni Sarawat dahil hindi siya pinapansin nito. Subalit nang lumipas na ang mga araw, napapansin ni Tine na nakabubuo na ng kaniyang sariling Instagram account ang dating wala na si Sarawat. Sa pamamagitan nito, doon ipinopost ni Sarawat ang kaniyang emosyon at ligaya para kay Tine. At ito ang naging paraan upang ipahiwatig ni Sarawat ang tunay niyang nararamdaman hanggang sa magkatuluyan na silá. Napilitan naman siláng mag-*vlog* sa ngalan ng pagpo-*promote* ng kani-kanilang mga student organizations. Music Club para kay Sarawat at Cheering Team naman para kay Tine. Nagiging bahagi ang ganitong aspekto ng pagbuo ng pantasya ng mga tagapagtangkilik tulad ng sa *Meteor Garden* noon na bumalikwas lamang at naging BL na ngayon. Naihahatid ng BL series ang ninanais na mangyari ng mga manonood sa kabila na hindi lalaki at babae ang mga sentral na karakter.

Sa *Hello Stranger* naman, dahil naka-lockdown ang eksena, sa online video conference nakabase ang lahat ng ugnayan lalo na ang pagkakamabutihan-loob nina Xavier at Mico. Malinaw na sa pamamagitan lang ng video chat or video conference, nahulog, nagkamabutihan, nagkatampuhan, nasaktan at tuluyang nagmahalan ang mga tauhan.

Nagdudulot ang internet ng walang anumang paghuhusga at kadalasan ito ang nagsisilbing kanlungan ng mga grupong naghahanap ng kalayaan sa pagpapahayag ng isang lipunang bukás sa mga puna ng mga nakalaking paniniwala sa buhay. Totoo ito sa kaso ng mga bumubuo ng LGBT. Isang ligtas na paraan ang internet para sa pakikipag-ugnayan sa iba na katulad nilá, kung gayon, pinalalakas nito ang paraan ng mga LGBT na maghanap ng mapag-uugnayan. (Curry 2012, 3) (salin)

Maaaring daan lamang ang teknolohiya o ang internet upang higit na mapaigting pa ang nararamdaman ng bawat isang sangkot sa pag-iibigan sa serye. Maraming social media applications ang ginagamit ngayon upang masidhing magkakakilanlan ang dalawang tao, lalaki at babae, lalaki at lalaki o babae at babae man. Sa ganitong paraan nagiging madali ang kilanlanan, pagkahulog at pagkabuo ng mga emosyon. Nagiging unang hakbang ang

social media sa pagkakamabutihan ng bawat isa. Ito kasi ang paraan ngayon, ito ang daan sa mas matibay na komunikasyong nakikilala ang bawat isa. Sa mga seryeng BL, ito ang pangunahing instrumento na nag-uugnay sa ibang nibel ng unawaan. Ayon sa pagpapakahulugan, isa itong *puwang kung saan nagsisimula ang mga homosexual relationship* (Curry 2012, 5).

Ugnayan

Sa panghuling korelasyon, nagamit ang mga manipestasyon ng sining upang mas maging makulay pa ang mga kuwento ng BL. Malinaw na malinaw sa *2gether* kung paano nagamit ang musika sa ugnayan ng dalawang lalaking nagmamahalan. Sa isang concert nabuksan ang pagkakataon ni Sarawat upang makita si Tine. Nawala. Hinanap. Lumipas ang ilang panahon, akala niya hindi na niya muling makikita ito hanggang sa dumating ang araw na si Tine na ang gumawa ng paraan upang muli silang magkita. Sa umpisa, walang motibo si Tine kundi upang takasan lamang ang inis niya sa baklang nangungulit sa kaniya subalit lumipas ang panahon, umamin na rin siya sa kaniyang nararamdaman. Nang maging silá na ni Sarawat, musika ang pundasyon ng kanilang relasyon. Ito ang kanilang koneksiyon. Ito ang kanilang komunikasyon. Kapag naglalambingan ang isa't isa o nagkakatampuhan, musika ang kanilang nagiging ugnayan. Malaki ang paghanga ni Tine sa lokal na bandang Scrubb. Ito ang nagpabago ng kanyang pananaw sa pakikipag-ibigan.

Sa punto naman ng *Hello Stranger*, panitikan o tula ang ugnayan ng dalawa. Dahil naging online ang moda ng klase dulot ng pandemya, isa sa mga naging kahingian sa subjek niláng Panitikan ang pagpapares sa bawat isa at presentasyon ng interpretasyon para sa isang tula. Makailang linggo din ang kanilang pag-uusap at pagsasanay kung kaya't umabot ito sa pagkakamabutihang-loob. Sa kanilang binasang tula hango kay Benilda Santos inilarawan nito ang kanilang nararamdaman sa isa't isa. Naging daan ang pagpapares nilá sa interpretasyon ng tula upang mahulog sa isa't isa.

Sa dalawang BL series na ito, makikita ang tingkad ng romantisismo sa pamamagitan ng paggamit ng sining ng musika at panitikan. Ito marahil ang nagiging panghatak ng mga BL maliban sa mga paggamit ng mga may hitsurang tauhan upang matangkilik silá ng kanilang mga manonood. Ito ang isa sa mga landas na tinatahak ng mga BL series sa kabila na hindi pa ganito ang nangyayari sa realidad.

Ginagamit madalas ang genre ng mga batang kababaihan mula sa kanilang pagdadalaga hanggang sa pagsapit ng edad na 20. Kung gayon, tumutuon ang bentahe sa nosyon (tama man o mali) na nakakapagdulot ito sa mga manonood ng kilig sa mga naguguwapuhan at lalaking-lalaking kumilos na mga artista. Dahil sa gayon, sa kabila na representasyon ng mga BL series ang relasyong lalaki at/o lalaki, hindi pa rin ito nangyayari sa mga tunay na karanasan ng mga bakla sa tunay na buhay. (Carreon 2020) (salin)

Paglalagom

Marahil hangga't tumatagal ang panahon, nagkakaroon ng iba't ibang pamamaraan ng pagpapahayag ang bawat isang nasa bahagi ng tinatawag na LGBTQiA+. Nagkataon lamang na sa panahon ngayon, ang paglitaw ng mga BL series ang naging trend dahil una, mas malawak ang sakop nito dulot ng digital na platform at pangalawa, ibang putihe ng pag-atake sa katauhan ng isang lalaki kung hindi man, isang bakla ang tinatalakay ng mga BL series. Napatatag nito ang oryentasyon ng isang tao pagdating sa pagtanggap ng kaniyang identidad at maging sa pagtanggap ng lipunan. Hindi nito nililito ang pagkilala ng iba bagkus mas napapalinaw pa ang kamalayan sa pag-iibigang taglay na mayroon sa lalaki at/sa lalaki.

Nabibigyang kapangyarihan ng mga BL series ang minsang alternatibo lamang na pagpoposisyon ng mga bakla sa lipunan. Hindi man ganong kalapit sa katotohanan ang nasisilayan dito, nabibigyan naman ng pagkakataon ang bawat isa ng puwang na sa kabila ng kahit anumang oryentasyong seksuwal, kasarian o pagkatao, hindi hadlang ang umibig at magmahalan.

Mga Sanggunian (References)

- Bolen, Derek. 2016. "Homonormativity". *The Sage Encyclopedia of LGBTQ Studies*. New York: Sage Publications.
- Carreon, Allan. 2020. "What Are Thai 'BL' Series and Why Are They Suddenly Exploding in Popularity in the Philippines?". *Esquiremag.com*, April 27, 2020. <https://www.esquiremag.ph/culture/movies-and-tv/why-thai-bl-series-popular-in-the-philippines-a2298-20200427-lfrm>. Inakses noong Agosto 24, 2020, 02:30pm.
- Curry, R. 2012. "Relationship Between Usage and Perception of Behavior:

- How LGBT Individuals Use Online Social Networking Applications For Personal Relationships". LGBT Online Social Networking Applications. Tennessee. <https://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1041&context=ccisymposium>. Inakses noong Agosto 24 , 03:40pm.
- Duffy, Bobby., Hannah Shrimpton, Michael , Ffion Thomas, Hannah Whyte-Smith & Tara Abboud. 2018. *Beyond Binary: The Lives and Choices of Generation Z*. London: Ipsos MORI Social Research. https://www.ipsos.com/sites/default/files/2018-08/ipsos_-_beyond_binary_-_the_lives_and_choices_of_gen_z.pdf. Inakses noong Agosto 26 , 09:30pm.
- Fisher, Deborah. A., Douglas L. Hill., Joel W. Grube & Enid L. Gruber. 2007. "Gay, Lesbians and Bisexual Content on Television: A Quantitative Analysis Across Two Seasons". *Journal of Homosexuality*. February 2007. NIH Public Access.
- Futekiya. 2020. "What is Danmei?" Published June 19, 2020. <https://futekiya.com/what-is-danmei/>. Inakses noong Agosto 28 , 10:00pm.
- GagaOOLala. 2020. "Broken Fantasy". Inakses noong August 28, 2020, 10:22pm.
- Gonta, Gabby., Shannon Hansen., Claire Fagin & Jennevie Fong. 2017. "Changing Media and Changing Minds: Media Exposure and Viewer Attitudes Towards Homosexuality". *Pepperdine Journal of Communication Research, Vol. 5, Article 5*. California: Pepperdine Libraries. <https://www.philstar.com/opinion/2020/05/30/2017480/thailands-boys-love-series>. Inakses noong August 30 , 10:30am.
- Lim, Michael Kho. 2020. "Mapping the Boys' Love Fandemic". Inilabas noong June 01, 2020 sa ganap na 01:20am. <https://tribune.net.ph/index.php/2020/06/01/mapping-the-boys-love-fandemic/>. Inakses noong August 30 , 02:00pm.
- Merecek, Jeanne., Stephen E. Finne., Mona Cardell. 1982. "Gender Roles in the Relationships of Lesbians and Gay Men". *Journal of Homosexuality*. Vol. 8. No.2. NIH Public Address.
- Peralta, Edralyn. 2020. "By Gay Men, for Gay Men: Why Bara Manga Deserves to Be as Popular as Yaoi". July 06, 2020. <https://www.cbr.com/gay-men-bara-manga-vs-yaoi/>. Inakses noong Agosto 30 , 05:00pm.
- Prassanam, Natthanai. 2019. "The Yaoi Phenomenon In Thailand and Fan/Industry Interaction". *Plaridel: A Philippine Journal of Communication, Media and Society*. Vol. 16, Issue 02. December 02, 2019. Quezon City: Office of Research and Publication, College of Mass Communication.
- Remoto, Danton. 2020. "On Thailand's Boy Love Series". *The Philippine Star*, May 30, 2020.
- Robinson, Brandon Andrew. 2016. *Heteronormativity and Homonormativity. The Wiley Blackwell Encyclopedia of Gender and Sexuality Studies*, First Edition. New Jersey: John Wiley & Sons, Ltd.
- Tian, Xi. 2020. *Homosexualizing By Love in China: Reflexivity, Genre Transformation and Cultural Interaction. Prism: Theory and Modern Chinese Literature*. Vol. 17, Issue 1. Lingnan University.
- Tsjeng, Zing. 2016. "Teens These Days Are Queer AF, New Study Says." https://www.vice.com/en_us/article/kb4dvz/teens-these-days-are-queer-af-new-study-says. Inakses noong Agosto 29, 2020, 10:30pm.
- Watson, Joey and Kim Jirik. 2018. Boys' love: The unstoppable rise of same-sex soaps in Thailand. <https://www.abc.net.au/news/2018-06-16/boys-love-same-sex-dramas-in-thailand/9874766> . Inakses noong Marso 07, 2021, 3:50pm.
- Yukari, Fujimoto. 2020. "The Evolution of "Boys' Love" Culture: Can BL Spark Social Change? <https://www.nippon.com/en/in-depth/d00607/>. Inakses noong Marso 07, 2021, 2:35pm.

Zhao, Yao and Anna Madill. 2018. "The Heteronormative Frame in Chinese Yaoi: Integrating Female Chinese Fan Interviews with Sinophone and Anglophone Survey Data". *Journal of Graphic Novels and Comics*. Volume 9, Issue 5. London: Routledge.